



אלה חיינו, ואנחנו

על פסי הרכבת בניו דלהי, בחום של 40 מעלות, לצד ביוב עומד, צחנת דיזל וצרכים, שראתה אותם מהרכבת, החליטה לרדת ולהעביר איתם שלושה ימים, וגילתה איך נראה

אלף איש גרים על האדמה
החשופה ובתוך המנהרה.
שכונת פילי-קוטה,
דלהי העתיקה

אלה שחיינו אותנו

ענני זכוכים ומחלות, מתגוררים מאות אלפי ההודים העניים ביותר בעולם. עינת פישביין, מקרוב העוני במדינה שהפכה יקרה מדי עבור רוב תושביה. וכן, זו צפירת אזהרה <<<



בשמישהו יצעק
"רכבת!" הוא יירד
מהפסים

חיים שלמים, של מאות אלפים, חשופים לעין. כמו בסרט, אפשר להיכנס ולראות הכל. במרחק נגיעה מתרוצצים ילדים, אנשים חצי ערומים מבשלים ומתקלחים ועור שים את צרכיהם באוויר הפתוח ומתנהגים כאילו מדובר בחיים נורמליים. שום דבר לא מכין למראה הזה. העיניים קרועות, המבט מסרב להתנתק גם כשהמוח מסביר לו שהוא חודר למקומות לא לו.

אולי זה היה צריך להישאר ככה: נוף הודי, כמו שהבטיחו לי בספרים, רץ מאחורי חלונות אטומים. אבל איכשהו יצא שהדבר הכי נכון היה לרדת מהרכבת ולהתקרב. בדיוק חצי שעה לקח עד שהתאווה המערבית למצוא תחת כל קבצן נטול גפיים את אורה של ההשלמה וכוחה של הרוח טבעה בצחנה של תעלות כיוו פתוחות כנות עשרים שנה. הצורך לגעת התחלף בצורך לברוח משם כמה שיותר מהר. רק שכבר היה מאוחר מדי.

תקועים על הפסים

הבוקר הראשון דווקא התחיל לא רע. אוגוסט בדלהי, כמעט 40 מעלות, יומיים אחרי חגיגות יום העצמאות ההודי ה-60. אנחנו הולכים לאורך פסי הרכבת מהתחנה של פאהאראגאנג', שעומדת בקצה מרכז התיירים המפורסם והעמוס של העיר – המיין-באזאר. הצלם האראן, בעצמו נער רחוב שעזב את הבית בגיל 11 וגדל בבית יתומים לא רחוק משם, מצביע על כמה עשרות צריפים מצופפים ליד פסי הרכבת, בצל עצים. ילדים מצחצחים שיניים על המסילה. אישה שוטפת כלים, מכוסה צעיף ענק. עור רבים מכרסמים חצי עכברוש. הגענו.

הרכבות לא נוסעות מהר בשכונה הזו, כי מסילותיה משמשות לרוב חניון ותחנת תיירים רכבות. בין קרונות רדומים, האחים מר קאש וראקאש הולכים לבית הספר במדים, נקיים ומצוחצחים כאילו יצאו מהאמבטיה ולא מברז מאולתר ליד הפסים. הנשים מסיימות את עבודות הבית – שטיפת כלים וניקוי הבקתות במטאטאי קש – ומתיישבות על מיטות בחוץ. הן פולות כינים זו לזו, ליד לדים, לבן זוג שנשאר באזור.

"קשה פה, אבל אנחנו מאוד רגילים לחיים האלה", אומרת אהשה בנסאל, בת 26, אם לשלושה, שנולדה כאן והיום מגדלת את הדור השלישי של השכונה. "אנחנו לא שואלים אם טוב או רע, לא מתעסקים בזה. בינתיים זה טוב". מתחת לסארי שלה היא שולפת פתאום תינוק צמק שגמר ליינוק. "אני לא מרגישה עשירה ולא ענייה", אומרת סורא' קאלי, אחותה הגדולה. "אלה חיים, ואנחנו אלה שחיים אותם".

בשלושה חדרונים ששייכים למשפחה הם גרים, יחד עם העיזים, עשרה אנשים בחדר. ממעל גגות פח גלי, על הקירות פוסטרים של כוכבי בوليوוד, ותמורת מאה רופי בחרדש (פחות מעשרה שקלים) מקבלים אפילו חשמל. שכר דירה אין. סכנת הריסה מרחפת תמיד מעל הראש.

ההורים של שתי האחיות הגיעו לדלהי לפני 35 שנה מכפר זעיר באזור אמפי, במדינת מאדריה פרדש שבמרכז הודו, והשקעו ליד המסילה. בהתחלה גרו על רציף מספר 12, וכשהפעילו אותו ירדו לשוליים. כמותם היגרו וממשיכים להגר, מאמצע המאה שעברה ועד היום, מיליונים.

רוב 28 המדינות של הודו, שהפסיקו מזמן לייצר עבודה ופרנסה לתושבי הכפרים מוכי העוני שלהן, ממשיכות לייצא בכל שנה מספר בלתי נתפס של מהגרים לערים הגדולות – כלכותה, מומבאי וניו דלהי. אבל הכפריים נמלטים לא רק מה עוני, אלא גם מאימת הקאסטות (המעמדות) הגבוהות. שיטת הקאסטות ההינדית חיה ובוועטת ואפילו רוצחת באזורים הנחשלים



רכבת! צעק מישהו, נותן אות להוריד מהמסילה את הילדים הקטנים שעדיין זוחלים או רק מתחילים ללכת. הילדים הגדולים קפצו לכל עבר, כבר יודעים לברוח לבד. רעם אדיר התגלגל, ואינספור קרונות – על כולם תלויים אנשים, כמעט נשפכים מהפתחים החוצה – דהרו דרך המנהרה שאחרי תחנת פיליקוטהי, במרכז דלהי העתיקה. צעירים התחילו לרדוף אחריהם, מרוצים מהמשחק. הרכבת צפרה ומילאה את החלל בעשן שחור וסמך.

כשהעשן התפזר התגלו בני אדם. בתוך המנהרה, על האדמה החשופה, גרים אלף איש. כמה אבנים בגובה ברך, או חבל סמי רטטים, מפרידים בין משפחה למשפחה. מיטות מפוזרות לאורך המסילה, עליהן שכובים גברים וילדים. באמצע האפולית עומדת מיני-פיצוצייה, עם שקיקי אבקת כביסה וכמה מצרכים. על תנורי בוך מבשלות נשים אורז, ירקות ולחם צ'פאטי, ואלה מחממים עוד יותר את האוויר הלוהט, המסריח מדיזל, מזון עומד והפרשות אדם.

"ברוכה הבאה לשכונת פיליקוטהי", ארבעה צעירים גררו ארון בגדים ישן, להושיב עליו את האורחים. איש מזוקן, עטוף לונגי מלוכלך, הביא מגש עם כוסות צ'אי רותח. מאחורי הקירות הלא קיימים נשים התלבשו, הסתרקו, הניקו ילדים, ניקו את אזורי המגורים והתכוונו לארוחת הערב.

"אין לנו בתיים", אמר סאבור בינד, "אנחנו לא צריכים גג כי יש את הגשר מעלינו, אז חיים ככה, פתוח לגמרי. פעם דווקא בנינו בתים, במקום אחר, אבל באה הממשלה והרסה".

למה אתם לא עוברים מפה?

"אין לנו כסף ולא עבודה טובה, והממשלה לא רואגת לנו. כאן זה המקום של אבא ושל החברים. אבל קשה לחיות ככה, ליד רכבת שרצה כל כמה דקות, 24 שעות ביממה". "למה אתה מספר את זה", התערבה שכנתו, מהאבן ליד, "אולי תספר לה דברים טובים?"

"אצ'ה (בסדר)", הוא מחייך, "ספרי את". "אתמול", היא אומרת אחרי הרהור ארוך, "באה לכאן המשטרה, ושוב היכו אותנו. קודם הם מבקשים כסף כדי שירשו לנו להישאר כאן, ואז הם באים ומענים אותנו שנלך".

זה סיפור טוב?

היא מתחילה לצחוק ואומרת משהו, אבל אי-אפשר לשמוע כלום. הרעם מתקרב במהירות. "רכבת!" צורה מישהו, והיא קופצת להזיז את התינוק שלה, שזוחל ערום על המסילה.

שבוע קודם

המיוזג מצוין. המושבים הכחולים מרווחים. כל כמה שעות מגישים ארוחה קלה. הרכבות דוהרות לכל חלקי הודו, חלקן מובילות בנחות מערביים והודים אמידים מיעד תיירותי למשנהו, השאר רחוקות מקומיים עד אפס מקום ואוויר. דרך חלונות הרכבת, השכונות שלאורך המסילות הן תזכורת חסרת רחמים מהעולם שנותר מאחור.

על הרצפה, בין שני מרחבי מחיה, שוכב תינוק ערום, עוד לא בן שנה. אחיו הפעוט מנופך מעליו בכוח עם חתיכת קרטון, והתינוק צורח. ההורים שקועים בבישול ארוחת ערב ובטחינת צ'ילי על אבן, בתוך ענן של זבובים. מעבר למסילה כולם מנסים להתקלח בברז מפוצץ יחיד

צ'אנד גופטה, מפיץ מקומי: "המערכת החיסונית שלהם כל כך חזקה שהם אפילו לא מרגישים את הבקטריות שהמים האלה מלאים בהן. אם את או אני היינו שותים שלוק אחד, היינו הופכים חולים עוד לפני שהיינו גומרים לבלוע"



משפחה מתגוררת בתוך המנהרה בפיליקוטהי (מימין) ומוולאל פאל מלמד ילדי נרקומנים קרוא וכתוב

"היה איזה רופא,
נתן לו משהו". הילד
עם דלקת העיניים



ואז מגיע הילד. הוא בן שבע או שמונה. עיניו מושפלות. הריסים שלו לחים, כמעט דבוקים. אפשר לחשוב שהוא בוכה, עד שהוא מרים את מבטו. העיניים שנפתחות אדומות כאילו נשפך מהן דם. דלקת קשה מאפשרת לו בקושי להישיר מבט לכמה שניות. איש לא מתייחס

אלה חיינו



הרחצה מתבצעת במי תהום מזוהמים [מימין], וקשיש שלא יהיה מסוגל יותר ללכת מפה

של הודו. החוקה אמנם אוסרת כל אפליה על רקע מעמדי, אבל המציאות בשטח משתנה לאט מאוד. מדי כמה ימים מופיע בעמודים האחרונים של העיתונים סיפור אלימות או רצח נוסף על רקע מעמדי, לרוב נגד בן הקאסטה הנמוכה – הדאלית – שמימש את זכויותיו, התקדם, ובשובו לכפר שילם את המחיר. בכפרים, אחרי דורות של אפליה ממוסדת, כמעט בלתי אפשרי לאדם להתנתק מהקאסטה שלו. רק בעיר, בין מיליוני עניים אלמוניים כמוהו, יש לו סיכוי להתחלה חדשה.

לפי נתונים שמסר בחודש שעבר בפרלמנט ההודי השר האחראי לתעסוקה עירונית והפחתת העוני, מספר העניים בערים הוכפל בתוך עשרים שנה, והיום חיים 61.8 מיליוני הודים במשכנות עוני בערים הגדולות. נשמע הרבה? לא כשאתם יותר ממיליארד, ו־836 מיליון מכם מתקיימים בשכונות או סתם בעוני, מסכום של עד 20 רופי ליום. כן, זה יוצא שני שקל. רוב מתיישבי שכונות העוני מצליחים לשרוד בערים ולהרוויח קצת כסף, אבל זהו סכום זעום יחסית ליוקר המחיה בעיר. הם לא יחלצו מהפסים, וייתקעו באמצע הדרך: שורדים, אבל לא זזים.

וזה הבית, כשיש בית

בצד השני של המסילה יוצא מבייתו מוולאל פאל, בן 25, מצוחצח, בחולצה כתומה ועליה סיכת יום העצמאות עם דגל הודו. הוא נולד בכפר קטן במדינת אוטאר פרדש, ומגיל חמש חי בשכונה. השנה הוא מסיים שש שנות לימודי עבודה סוציאלית, וכבר מצא עבודה במרכז פררנה – ארגון סיוע לילדים – מעבר למסילה. הוא משתכר 3,000 רופי בחודש.

בבקרים פאל מלמד ילדי רחוב להתקל ולקרוא, אחר הצהריים הוא עובד עם ילדי השכונה בתוכנית העשרה. מדי בוקר מתאספים על רציף התיירים בערך עשרה ילדים שהצליחו לשרוד את הלילה. הוריהם, אם הם עדיין חיים, נרקומנים, וחלק מהילדים משתמשים בסמים בעצמם, מבראון שוגר (הרואין) ועד טיפקס. הם מקבצים נרבות או מוכרים בלונים – את הכסף גובים מהם ההורים או נרקומנים אחרים – וישנים ברחובות, בעיקר מסביב לכיכר היוקרתית קונאט פלייס. כלילות הם חוטפים מכות משוטרים, שלא רוצים לראות אותם שם. להערכתו של פאל, חיים בדלהי לבדה יותר מעשרת אלפים ילדים כאלה.

אין תייר שלא נתקל בילדי קונאט פלייס, ממתינים ליד בתי הקפה והחנויות, מתקרבים אליך בריצה כשהם מביאים יד אל הפה בתנועה שמתחננת לאוכל, נצמדים ולא עוזבים עד שהם מקבלים כמה רופי. אחרי כמה ימים הם הופכים למטרד. רוב המטיילים לומדים לנפנף אותם בתנועת יד, בתוספת "צ'לו!" (תסתלק). לפעמים קונים להם אוכל, לפעמים רוחפים שטר של עשר, ולפעמים פשוט מתפללים בלב שדי, שיילכו מכאן. אי־אפשר לעמוד מול ילד רעב, אבל הרי ברור שהכסף יילך לידיים של משהו אחר. אבל זה כולה כמה רופי. אבל כמה אפשר. על רציף התיירים, מול לוח ה־ABC של פאל, הם חוזרים להיות ילדים.

פאל וחבריו מספקים להם ארוחות בוקר וצהריים, מלמדים אותם לצחצח שיניים, להתלבש, לשמור על היגיינה, לצייר ולספר על עצמם, ובסוף גם קרוא וכתוב. הם שוטים להם את המוח נגד סמים, מנסים לגמול, בורקים ומזהירים מ־HIV. אחד הילדים שלו, מראה פאל בגאווה, זכה עכשיו בפרס בתי חרות ציורים בנושא הסיבות ל־HIV. בסוף היום המחברות שלהם נשארות אצלו, כי אין להם בית לקחת אותן אליו. לו יש.

"וזה ביתי הקטן", פאל מדלג מרציף התיירים בחזרה אל המסילה, נדחק בין שני קרונות, ופותח דלת. מיטת יחיד תרופסת שלושה רבעים משטח החרר, הכיריים דחופים מתחת לכיור, וכל מה שצריך בבית תלוי בצפיפות על הקירות: מברשות שיניים, שקיות בגדים, מכשירי חשמל, תמונות של אלים הודיים. לעמוד זקוף אי־אפשר. הוא ואחיו ישנים יחד על מיטת היחיד, האם על הרצפה, האב בחוץ, על מיטה נוספת, וצמוד אליה הצריף הבא. את המרפסת שבין הצריפים סוגרים משני הצדדים קרונות רכבת. "יש בעיות כאן", אומר פאל, "אבל לא מאוד קשה. לילדים שאני עובד איתם יש באמת חיים קשים מאוד".

התמונה מתחילה להתבהר תודות לרביגוניותה האינסופית של הדלת ההודית. במקום הזה מתגורר בעצם מעמד בינוני נמוך מאוד (כמו למוולאל פאל, גם לחלק משכניו יש משרות קטנות. כמה מהגברים המבוגרים, ביניהם אביו, הם עובדי הרכבת. כשיש תקלה במסילה באמצע הלילה, פשוט קוראים להם מהמיטה שליד הפס). אין פה רעב, גם אם התוונה ירודה, מצבם הפיזי של הילדים סביר, וכולם מצליחים איכשהו לשרוד. זה עוני – עוני קשה בהרבה מזה שאנחנו מכירים – אבל זו לא הזוועה שרואים מחלונות הרכבת הנוסעת. משכונת הרכבת של פאהאראגאנג' יוצאים בתחושה שההבדל בין הודו והעולם המוכר לנו הוא לא במהות, אלא בווליום. אחר הצהריים הכל משתנה.

להציל ילד אחד

"רכבת!" בפעם השלישית שנשמעת הצעקה הזאת הווליום הופך בלתי נסבל. עשן הרכבת שורף בעיניים, מערפל הכל. ארבע נשים בסארי יושבות על ערימה של פלפלי צ'ילי חריפים ישנים שנאספו איפשהו, בוררות את הטובים. הריח שעולה מהערימה – יחד עם העשן, הביוב האפור שזורם ליד ואותה צחנה כרונית של הפרשות אנוש שנעשו על המסילה על ידי התושבים או נוסעי הרכבת – לא נותן לנשום.

חלק מהגברים מסתובבים בלונגים מלוכלכים, מקופלים לגודל של אזור חלציים, בגלל החום. הילדים ערומים, או עם פריט לבוש אחד, מאובק ומטונף. דור המייסדים הגיע לכאן לפני 25 שנה מביהאר, שנחשבת למדינה הכי ענייה, נבערת, מסואבת ומוכת גורל בהודו, ויוצאיה מאכלסים הרבה משולי המסילות של דלהי.

על הרצפה בין שני מרחבי מחיה, שוכב תינוק ערום, עוד לא בן שנה. אחיו הפעוט מנופף מעליו בכוח עם חתיכת קרטון, והתינוק צורח. ההורים שקועים בבישול ארוחת ערב ובטחינת צ'ילי על אבן, בתוך ענן של זבובים.

מעבר למסילה יש חגיגה: הברז היחיד של השכונה מופוצץ, וכולם מנסים להתקלח – עם בגדים, כנהוג בסיטואציה האינטימית הזאת. אישה מסבנת את גבו של בעלה, הסארי שלה ספוג מים, שניהם מתגלגלים מצחוק. המקלחת המשותפת, גברים ונשים וילדים, בני משפחה ושכנים – כמו עשיית הצרכים בצוותא – היא הדרך היחידה המוכרת כאן. הגוף הוא חלק מהסביבה, אין לו קיום פרטי. אולי באמת קשה יותר להרגיש כאב כשהגוף הוא לא רק שלך.

ואז מגיע הילד. הוא בן שבע או שמונה, עומד בין עשרות האנשים המתגוררים בצל חבלי סמרטוטים, ועיניו מושפלות. הריסים שלו לחים, כמעט דבוקים. אפשר לחשוב שהוא בוכה, עד שהוא מרים את מבטו. העיניים שנפתחות אדומות כאילו נשפך מהן דם. דלקת קשה מאפשרת לו בקושי להישיר מבט לכמה שניות.

איש לא מתייחס, וגם הוא לא

מבקש כלום. כשהוא מבין שאין לו מה לעשות שם הוא מסתובב והולך, ובדרך מרים את חולצתו האדומה, המטונפת, לנגב בה את העיניים המודלקות. אני מתקשה להמשיך.

איפה ההורים שלו?
"אין לו אבא ואמא", אומר אחד מתושבי השכונה, "הם מתו".
אז מי מטפל בו?
"אחותו הגדולה. היא שם, עם הילדים הקטנים"

רופא ראה אותו?
"היה פה איזה רופא, נתן לו משהו. לא יודע איפה זה. אבל הוא בסדר, עוד כמה ימים זה יעבור".

האחות שולפת מאחורי מרף אבן בקבוקון של מי ורדים. זו התרופה. מעל השכונה, ליד הכביש, יש משרד של ארגון סיוע, כמוהו יש בהווה אלפים. הילד כנראה התפסס להם וגם לרופא המתנרב, שאמור לבקר פעם ב־15 יום. היערר האמון של התושבים במערכת כל כך עמוק – כל מה שהוא ממסדי מכונה "הממשלה" – שלבית החולים איש מהם לא מתקרב, בטח לא בשביל יתום עם דלקת.

חוסר האונים מול הילד המתעורר הופך לזעם. זעם על האנשים האלה, שגם אם ניתן להם כסף לטיפול הרי ישמרו אותו לעצמם; על המקום הרפוק הזה, שכלום לא יכול לעזור לו; על עצמי, שעומדת שם – אחרי שהחלטתי משום מה לרדת מהרכבת ולהתקרב לזוועה – ופתאום זה יותר מדי בשבילי. מסריח מדי, כואב מדי, חסר סיכוי יותר מכל מקום אחר שהייתי בו קודם.

הבאנו את הילד לבית החולים הנוצרי הקרוב. האראן הצלם הלך לקנות לו נעליים ואוכל. הוא התקבל לטיפול חירום, הועבר למחלקת עיניים, והרופאה הבטיחה שעם טיפול מתאים הוא יהיה בסדר. למלווה מהשכונה, על תקן אחיו, נתנה בחינם טיפות ומשחה אנטיביוטית וביקשה שיקפיד לשתוף ידיים במים חמים לפני כל טיפול.

דוקטור, את לא מבינה מאיפה הם באו לכאן.

"אני מבינה. אבל אפשר לעשות רק מה שאפשר לעשות. ולקוות".

אין דרך לפנות אותם

הורו צומחת. הכלכלה ההודית צועדת מהר יותר מכל כלכלה אחרת בעולם, שנייה רק לסין. עם יותר מתשעה אחוזי צמיחה ב־2007, הורו היא הדמוקרטיה הכי מתפתחת על פני כדור הארץ. הרופי מתחזק, המגזר היצרני פורח, ומשקיעים זרים נוהרים אליה. בשנים האחרונות גדל המעמד הבינוני שלה פי שלושה: מיליונים הפכו לאמידים, האמידים נהיו עשירים, העשירים נהיו נורא עשירים. בסך הכל מונים המעמד העליון ומעמד הביניים בהורו כ־300 מיליון איש עם המון כסף, ושכר הדירה בדלהי, בפאר סביר, כבר מגיע בהתאם לאלפי דולרים.

"עכשיו בואי נדבר על שבעים האחוזים האחרים", אומר צ'אנד גופטה, מפיץ פרילא־נס של CNN, כשהוא מנווט את האוטו שלו אל עוד שורה של צריפים. "הם נהיים יותר עניים, ושום דבר לא עובר ולא מחלחל ולא מתנהג כמו שסיפרו לנו שהשוק החופשי אמור להתנהג. המצב שלהם לא משתנה, אפילו לא קצת. בגלל המתעשרים החדשים הורו הפכה יקרה מאוד. יקרה מדי בשביל התושבים שלה. היא אמנם צומחת על הגרפים של הבורסות בעולם, אבל עבורנו היא מתקדמת בקצב של פיל; נורא גדול, ונורא איטי".

כשאנחנו יורדים אליה מהמסילה, שכור נת סאראיי־הוילה נראית כמו ערימה אפורת של הריסות שנשכחו במקום. אפילו עלה לא מצל מחום הצהריים. הכיוב בין הבתים



לגוף אין קיום פרטי.
 רחצה משותפת ליד
 הפסים בכילי־קוטהי

אלה חיינו

הרכבות לא נוסעות מהר בשכונה הזו. הנשים מסיימות את עבודות הבית - שטיפת כלים וניקוי הבקתות במטאטאי קש - ומתיישבות על מיטות בחוץ. הן פולות כינים זו לזו, לילדים, לבן זוג שנשאר באזור



עניים, אבל פחות. ילדי המסילה בפאהאראגאנג'

אינו זורם. חצי מיליון איש חיים בשכונה, מתגוררים בכמה עשרות אלפי חדרים, עשרה אנשים בחדר ממוצע. רכבות דוהרות מכל עבריה.

בגלל גודלה של השכונה יש לה שוק מקומי, שמעסיק חלק מהתושבים, וספק אם משהו מבחוץ יעז להיכנס אליו. חתיכות בשר ודגים מצופות וזוכים נחות על הדוכנים בחום הכבד. על הירקות מוטב לא להרחיב את הדיבור. את מי השתייה גוררים בכדים מרחוק, אבל חלק מהתושבים סידרו לעצמם ברז פרטי לרחצה, שממנו יוצאים מי תהום מוזהמים. לשירותים הולכים בקבוצות, לכיוון פסי הרכבת.

"המערכת החיסונית שלהם כל כך

חזקה", אומר בהשתאות גופטה, "שהם אפילו לא מרגישים את הבקטריות שהמים האלה מלאים בהן. אם את או אני היינו שר תים שלוק אחד, היינו הופכים חולים עוד לפני שהיינו גומרים לבלוע".

הוא הודי, גר בדרום דלהי, ולמרות כל מה שראה בחייו, בכל חור בהודו, סיכוב על המסילות מצליח להדהים גם אותו. הוא לא נכנס למשבר, כמוני, כשהוא רואה ילד חולה, אבל הוא לא יודע להגיד אם יש משהו שיעזור לבני עמו לצאת אי פעם מהעוני המנוול, חסר הפשר הזה. לטענתו, הפינוי הבא כבר בדרך. זו מסורת שאחראית לה אינדיירה גנדי, שבשנות השבעים פינתה באלומות שכונות עוני

ברחבי התת־יבשת, ותימשך כעת בחסות משחקי חבר העמים הבריטים 2010 – אירוע ספורטיבי בינלאומי מחייב. דלהי, המא־רחת, צריכה למלא בתוך שנתיים רשימת דרישות, מתשתיות וביטחון ועד היגיינה וניקיון. אז הריקשות כבר ירוקות וכמותן חלק מהאוטובוסים, וקווי הבלו־לינס הרצי חניים (אוטובוס מקומי שהורג כמה עשרות אנשים בחודש בגלל הטירוף על הכבישים ונהגיו הגרועים) בדרך החוצה. בכל מקום מרססים נגר יתושים, מנקים, בונים מלון נות וסוללים כבישים. גם סלאמס, מבינים כולם, לא ייראו טוב ממרומי הרף של הקפיצה במוט.

"הממשלה" – במקרה הזה הרשות המקומית – נושאת ונותנת עם תושבי השכונות על חזרה לכפרים, לעיתים תמורת כסף. כבר עכשיו מתברר שזה לא הולך בטוב (חלק לוקחים את הכסף ונשארים, השאר מתעלמים), וסביר להניח שהצעד הבא יהיה פינוי אלים מהשכונות, מהרחובות, מכל מטר פנוי בעיר של יותר מ־14 מיליון, שמאות נלחמים כדי לשים בה את הראש לכמה שעות.

האם זה יצליח? הנה סיפור אמיתי: אחד הצעדים הדרמטיים לשיפור פני העיר לקראת העשור הבא היה החלטה אמיצה שהתקבלה לפני שנתיים – לפנות את כל הפרות מדלהי. העירייה הציעה 2,000 רופי לכל מי שיביא פרה למשרדה או ידווח על פרה קשורה ומוכנה להובלה. הפרות – לפי הערכה כ־40 אלף – אמורות היו להישלח למקלט מיוחד. אבל רק אחרי שתפסו אותן נזכרו שלא חשבו מה לעשות בהן, ומרוב מבוכה גם לא שילמו לאזרחים החרוצים שצדו אותן. בזמן שחככה "הממשלה" ב־עתה, החליטו הפרות לא להציק. הן התחילו להתפור, ואחת אחת שבו העירה.

תנו כסף. אין טעם

מוקדם בבוקר. שורות של אנשים מתעוררים על איי תנועה ומדרכות, מתמתחים בריקשות־האופניים שבתוכן העבירו את הלילה, מחליפים משמרת על מיטה בקרן רחוב. הם מצחצחים שיניים בצידו הדרכים, צוחקים, תופסים עוד רגע לפני שייצאו להשיג את ה־20 רופי ליום. כשתנועת הרכבות מתחממת, גם המסילות כבר עמוסות אדם. מיליונים יוצאים לחפש שירותים. בקונאט פלייס, על המדרכה, ילד כבן שנה שוכב ערום לגמרי, פשוט איברים. אמו כורעת לידו שעה ארוכה באותה תנוחה, כפות ידיה צמודות כמו בתפילה, לא זזה. אני דוחפת לה שטר לתוך היד, משכנעת את עצמי שאולי הפעם זה יעזור במשהו.

"את לא רואה?" שואל מישהו מאחוריי. רואה מה?

"שהיא נרקומנית". ברור. בגלל זה היא לא זזה, אפילו כשקיבלה את הכסף. בגלל זה הילד, שמן הסתם נולד מכור, שוכב ככה. הנה הרמתי עוד תרומה לסוחר ההרואין של דלהי, ולא, הילד הזה לא יאכל בזכותי היום.

העוני של הורו מייאש יותר מבכל מקום אחר. חוסר הטעם, חוסר המוצא, חוסר האונים, משאירים מחוץ לסיפור כל תיאוריה כלכלית ואמונה בצדק חברתי. מי שרוצה לשנות יכול לתרום לארגוני עזרה לאומללים, ללכת להתנדב עם יתומים, לחזור לארץ ולטפל בעניים – אבל לנצח תעמוד מול עיניו התמונה של המיליונים והידיעה שהוא חייב לקבל את זה, פשוט כי אין ולעולם לא יהיה לו מה לעשות. ■

תודה לליאור וינטרוב, דובר שגרירות ישראל בניו דלהי, על עזרתו הגדולה והנדיבה בהכנת הכתבה